Memorandum

Aan
Raadsleden

Datum
21 februari 2024

Opgesteld door, telefoonnummer
Renée Waumans, 0625038579

Onderwerp
Aanvullende informatie Lokale Ombudsman

Op 7 februari jl. spraken de woordvoerders van de fracties van PvdD, SP, PvdA, GroenLinks, D66, GewoonNijmegen.NU over de conceptverordening gemeentelijke ombudsman. Dit met in het achterhoofd de informatie uit de brieven van het college aan de raad over dit onderwerp én de brief en het gesprek met de Nationale Ombudsman, Reinier van Zutphen.

Tijdens dit overleg is de conceptverordening gemeentelijke ombudsman doorgelopen en zijn er diverse vragen gesteld. Die treffen jullie hieronder met het bijbehorende antwoord, waarover we navraag hebben gedaan bij bureau Juridische Zaken. Tevens is de aangepaste conceptverordening toegevoegd.

Vraag: Artikel 2 lid 2 stelt 'De ombudsman treedt tevens op als gemeentelijke kinderombudsman'. Betekent dit dat we afscheid nemen van de landelijke kinderombudsman?
Antwoord: De kinderombudsman is onderdeel van de Nationale Ombudsman. Of je van beiden afscheid neemt, wordt nog nagegaan.

Vraag: Wat zijn de stappen van een herbenoeming? Gaat het net zoals bij een burgemeester (wil zelf voor herbenoeming in aanmerking komen en daar gaat de procedure dan over) of anders? En bij ontslag?
De ombudsman is ambtenaar, daarmee zijn bepaalde artikelen uit de Cao Gemeenten en ons personeelshandboek van toepassing. Welke dat zijn, wordt uitgezocht en opgenomen in de verordening die de rechtspositie van de ombudsman regelt. Deze wordt nog opgesteld.
Verder geldt dat de raad bepaalt. Commentaren op art. 81q Gemeentewet, dat de ontslaggronden regelt, beschrijven:

- *"De benoeming geschiedt voor de duur van zes jaar. De raad kan herbenoeming (voor zes jaar) mogelijk maken. Hij kan herbenoeming ook uitsluiten of beperken. Ingeval een eventuele herbenoeming aan de orde is, is de raad even vrij in zijn besluitvorming als bij een eerste benoeming, tenzij de raad dit anders geregeld zou hebben."*
- *"De raad kan de procedure voor de benoeming van de gemeentelijke ombudsman bij verordening regelen. Daarin kan de raad regelen hoe hij tot een voordracht wil komen en aan welke algemene professionaliteitseisen de kandidaten moeten voldoen (Kamerstukken II 2003/04, 28747, 5, p. 7). Voldoende kennis en bestuurlijke en juridische ervaring is daarbij van belang. Bezit van het Nederlanderschap is niet vereist om tot gemeentelijke ombudsman te kunnen worden benoemd. Evenmin geldt, in afwijking van de WNo, de leeftijdseis van 65 jaar (Kamerstukken II 2002/03, 28747, 3, p. 10). De raad kan in de verordening eventueel wel leeftijdseisen stellen (Kamerstukken II 2003/04, 28747, 5, p. 8-9)."*
- *Het stelsel van ontslag is gesloten en kan op initiatief van de ombudsman (art. 81q lid 2 onder a Gemeentewet) en met meer initiatief vanuit de raad (art. 81q lid 2 onder b tot en met f Gemeentewet).*
- *Indien de gemeenteraad de ombudsman tussentijds wil ontslaan, is het van belang dat hier een zeer zorgvuldige onderbouwing aan ten grondslag ligt. Anders zal de rechter het ontslagbesluit vernietigen.*

Vraag: Artikel 7 lid 3: Voor de toepassing van de rechtspositieregelingen treedt de ombudsman jegens dit personeel op als hoofd van het bureau van de ombudsman. De raad geeft er de voorkeur aan om de werkgeverscommissie een rol te geven bij het aannemen van personeel. Hoe is dit in andere steden geregeld?
Antwoord: Dat kan niet. Via 81t Gemeentewet is de onafhankelijkheid van het personeel van de ombudsman geborgd en bepaald dat het college benoemt uitsluitend op voordracht van de ombudsman. Volgens artikel 81q lid 2 benoemt de raad wel de plaatsvervangend ombudsman.
Dat gaat bijvoorbeeld in Groningen zo). In Rotterdam heeft de ombudsman het mandaat zelf het personeel aan te nemen. Waarschijnlijk omdat het bureau daar zo groot is geworden, dat het praktischer is de ombudsman zelf te laten beslissen. Dat mandaat is mogelijk. Via de wet is het personeel slechts aan de ombudsman verantwoording schuldig (art. 81t lid 4 Gemeentewet). Het personeel mag géén werkzaamheden verrichten voor het bestuursorgaan naar wiens gedraging van de ombudsman een onderzoek kan instellen (uitgezonderd zijn facilitaire werkzaamheden zoals het verwelkomen van bezoek als receptionist) (art. 81t lid 3 Gemeentewet).

Vraag: De term “Ombudsman” vindt grondslag in de gemeentewet maar is het juridisch mogelijk om deze titel aan te passen?
Antwoord: hiertoe wordt geen mogelijkheid gezien.

Vraag: Welke zaken dienen nog verder uitgedacht te worden daar waar het gaat om o.a. werkplek, hoeveelheid/ samenstelling personeel, werk- of zaaksysteem?
Antwoord: De raad heeft een budget beschikbaar gesteld, waaruit onder andere de samenstelling van het personeel (en de plaatsvervanger) alsook het zaaksysteem betaald moet worden. De werkplek kan ergens in één van onze gebouwen komen of daarbuiten. Bestaat er de wens dat de werkplek buiten onze gebouwen is, zal daar waarschijnlijk extra geld voor nodig zijn. Indien gewenst kan de raad besluiten meer budget vrij te maken.

Vraag: Wie mag wanneer een beroep doen op de ombudsman. Graag een duidelijke omschrijving daarvan welke eventueel toegevoegd kan worden aan een officieel stuk (verordening?).
Antwoord: Als voorbeeld werd gevraagd hoe het zit als je een probleem hebt met Welzorg, je dient daar een klacht in, je wordt doorgestuurd naar de gemeente en die stuurt je weer terug naar Welzorg. Mag je dan naar ombudsman? Dergelijke informatie kan ‘duidelijker/meer begrijpelijker’ geplaatst worden op de website van de gem ombudsman. En/of in een eventueel te maken flyer. Als antwoord op het voorbeeld: Welzorg moet een eigen klachtafhandeling hebben. Als dat niet deugt en de inwoner stapt naar de ombudsman, kan de ombudsman het college op zijn contractmanagement met Welzorg aanspreken (waarom deugt de klachtafhandeling daar niet?).

Vraag: Zijn er taakomschrijvingen-functieprofielen van ombudsmannen beschikbaar?
Antwoord: Bijgevoegd wat informatie vanuit andere gemeentelijke ombudsmannen. Er staat nog een uitvraag voor profielschetsen / taakomschrijvingen uit?
Evenals bij andere functieprofielen voor functionarissen die door de raad worden benoemd (bijvoorbeeld een lid of voorzitter van de rekenkamer of een lid van de referendumcommissie), stelt (een vertegenwoordiging van) de raad deze op. Het voorstel zoals met de raad besproken is om deze rol neer te leggen bij de werkgeverscommissie.